

רשות ההגבלים העסקיים

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור
מאישור בית הדין להסדר כובל**

הסכם בין התעשייה האווירית לישראל בע"מ לבין אלביט מערכות בע"מ

א. פתח דבר

1. לפני בקשה למתן פטור מאישור בית הדין להסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"). עניינה של הבקשה בשיתוף פעולה בין חברת אלביט מערכות בע"מ (להלן: "אלביט") לבין התעשייה האווירית לישראל בע"מ (להלן: "תע"א" ו"הצדדים", בהתאמה), לניהול מערך מטוסי אימון לשלב המתקדם של קורס הטיס ולקורס האימון המבצעי של חיל האוויר.
2. לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים המפורטים להלן, הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בכפוף לתנאים, כמפורט להלן.

ב. ההסכם

הצדדים להסכם

3. תע"א היא חברה ממשלתית העוסקת, בעצמה ובאמצעות חברות בנות, בפיתוח, ייצור, שיווק והפעלה של קשת רחבה של מוצרים בתחום הצבאי, בהם מערכות מטוסים ללא טייס, מערכות מודיעין, מכ"מ ותקשורת, לוחמה אלקטרונית, מערכות תקשורת, מערכות שליטה פיקוד ובקרה, וכן בתחזוקה ובהשבחה של מטוסים ומסוקים צבאיים. כמו כן, עוסקת תע"א בפיתוח וייצור מטוסים אזרחיים, בתחזוקה, השבחה והסבה של מטוסים ובפיתוח טכנולוגיות חלל.
4. אלביט היא חברה ציבורית בשליטת משפחת פדרמן¹, העוסקת אף היא, בעצמה ובאמצעות חברות בנות, בפיתוח, ייצור, שיווק והפעלה של קשת רחבה של מוצרים בתחום הצבאי. אלביט מייצרת ומשלבת מערכות ותת מערכות, בהן מערכות שליטה ובקרה, מערכות אלקטרו-

¹ באמצעות חברת מפעלי פדרמן בע"מ.

רשות ההגבלים העסקיים

אופטיות, מערכות תקשורת מחשבים ומערכות מודיעין. כמו כן, אלביט עוסקת בהשבת פלטפורמות צבאיות מוטסות, יבשתיות וימיות ובשדרוג מערכות צבאיות קיימות.

רקע כללי

5. חיל האוויר מבקש להחליף את מטוסי הסקייהוק ("עיטי") וה F16 הדו מושבי ("נץ") המשמשים להכשרה ולאיוון בשלבים המתקדמים של קורס הטיס ובקורס האימון המתקדם של החיל מזה עשרות שנים. על פי תכניתו של החיל כל מערך מטוסי האימון המתקדם יוחלף עד שנת 2015 במטוסים חדשים, וזאת לשם התאמת מטוסי האימון למטוסים המבצעים המתקדמים ומשיקולי בטיחות טיסה והיקף ההשקעה בתחזוקת המטוסים הישנים. ודוק, החלפת המטוסים כרוכה ברשימה ארוכה של פעילויות, בכללן, הצטיידות בפלטפורמות המטוסים הבסיסיות ובמכלולים, הרכבת המטוסים, תחזוקתם, בניית מערך אימון ותפעולו וכיו"ב.
6. משרד הבטחון ("המשרד") וצה"ל, המצדדים בשיתוף הפעולה המבוקש הציגו בפני את החשיבות שהם רואים בביצוע של פרויקט החלפת המטוסים בתוך זמן קצר, נוכח גילם המתקדם של המטוסים המשרתים במערך האימון המתקדם כיום. משרד הבטחון וצה"ל הטעו כי חבירת אלביט ותע"א תהיה הדרך היעילה והמהירה ביותר למימוש הפרויקט.
7. היקפו הכלכלי של הפרויקט מוערך במיליארדי שקלים חדשים. הרכיב המרכזי בעלות הפרויקט הינו מחיר מטוסי האימון עצמם ("פלטפורמות"), במספר שייקבע על ידי חיל האוויר בעתיד. בהקשר זה יצויין, כי יצרניות המטוסים האמריקאיות שעמן רגיל חיל האוויר לעבוד (דוג' Boeing, Lockheed Martin), אינן מייצרות דגם מטוס אימון מתקדם ומשכך לא ניתן לרכוש את הפלטפורמות בכספי הסיוע הצבאי האמריקאי.
8. על פי המפורט בבקשת הפטור, יש בנמצא שני ספקים פוטנציאליים של הפלטפורמות: חברת AerMacchi האיטלקית ומטוס של חברת Kai הקוריאנית. נציגי חיל האוויר ומשרד הבטחון הסבירו כי היות ולמשרד הבטחון אין הסכמי העברת ידע עם מי מהספקים וכיוון שהחייל אינו מורגל בתפעול מטוסים אלה, יש חשיבות מיוחדת להבטחת עצמאות תפעולית ובכלל זה ידע הנדסי ויכולת הרכבה של המטוסים בארץ. עצמאות תפעולית זו תפחית סיכונים ותבטיח כשירות המטוסים לעשרות השנים הבאות.
9. בשל אי היכולת להשתמש בכספי הסיוע הצבאי האמריקאי החליט משרד הבטחון כי הפרויקט יבוצע בשיטה של מימון עצמי של הגוף המבצע את הפרויקט (Private Funding Initiative). שיקולי התמחות ויעילות הביאו את המשרד וצה"ל לקבוע כי מכלול הפעילויות הכרוכות במערך האימונים, למעט הדרכת הטיסה עצמה, יעשה על ידי הגוף המבצע, בהתאם למתכונת דומה, הפועלת כבר כיום במערכי האימון המכין והראשוני של קורס הטיס. יתר על כן, על פי

רשות ההגבלים העסקיים

המתוכנן, ספק השירותים ינהל את התיחור בין שתי ספקיות הפלטפורמות ויישא במימון רכישתן. משרד הבטחון ישלם לספק השירותים עבור השירותים השונים באמצעות תשלום לשעת טיסה למשך עשרים שנה. המודל שקול, למעשה, לליסינג תפעולי.

10. חשוב לציין כי המיזם המשותף הינו פרי יוזמתו של משרד הבטחון אשר קבע את מסגרת הדרישות ומצא שמיזם משותף לשני הצדדים הינו המסלול היעיל ביותר למילויין.

11. כפי שהוסבר על ידי משרד הבטחון, מהלך ההצטיידות יבוצע בשקיפות מלאה למשרד הבטחון. המשרד יקבל אינפורמציה מלאה בנוגע לעלויות הפרויקט וכל סעיף התקשרות מצד התאגיד הייעודי יהיה חייב באישורו. יתר על כן, המיזם המשותף יציג למשרד הבטחון הצעה כוללת עבור כל אחת משתי החלופות והמשרד הוא שייבחר ביניהן.

ההסכם

12. מהותו של ההסכם היא, כאמור, יצירת מיזם משותף, שפעילותו תבוצע באמצעות הקמת תאגיד ייעודי שבו יחזיקו שני הצדדים בחלקים שווים. התאגיד הייעודי יפעל להשגת מקורות מימון בחלקים שווים לצורך הקמת תשתית הפעלה לפרויקט. בהמשך, ינהל התאגיד התמחרות בין שני יצרני המטוסים, שבסופה ייבחר המטוס, מתווה מערך האימונים וכמות המטוסים הנדרשת, על ידי משרד הבטחון. התאגיד ירכוש במימון עצמי את הפלטפורמות והמכלולים שישולבו במטוס, יהיה אחראי על ההרכבה הסופית של הפלטפורמות, על שילוב מערכות בגוף המטוסים ועל תחזוקתם ותפעולם למשך 20 שנה. התאגיד המשותף יקים ויפעיל מערך הדרכה, אימון ותחקור למשך 20 שנה.

13. על פי ההסכם, אלביט ותע"א יספקו לתאגיד הייעודי שירותים ומוצרים בקבלנות משנה: תע"א תבצע את ההרכבה הסופית ואת התחזוקה ה"כבדה" של המטוס, ואלביט תפתח ותקים את מערך ההדרכה ותבצע התאמות באוויוניקה של המטוס שייבחר.

3. ההשפעה על התחרות

(א) שיתוף פעולה בין מתחרים – מיזם משותף

14. מיזם משותף הוא מסגרת לנשיאה משותפת בסיכונים ובפוטנציאל הרווח הטמונים בפעילות המשותפת. בצד פיזור הסיכון בין מספר צדדים, המיזם המשותף מצרף הון פיסי, הון אנושי

רשות ההגבלים העסקיים

וידע של הצדדים, העשויים לאפשר פעילות יעילה יותר. ככלל, המיזם המשותף עשוי לספק למשתתפים בו יתרונות לגודל, יתרונות מגוון ויתרונות רשת.²

15. עם זאת, המיזם המשותף מעמיד את הצדדים לו בקרבה מתמדת ובשותפות הדוקה לדרך פעולה עסקית, על הסיכויים והסיכונים הטמונים בה. קרבה זו עלולה להקהות את היריבות בין מתחרים ולהשפיע על התחרות ביניהם בתחום המיזם המשותף. הקשר שבין הורי המיזם עשוי לחלחל אף לתחומים אחרים שבהם הם פועלים.³

16. ברי, כי שרשרת שיתופי פעולה בין מתחרים, ועל אחת כמה וכמה שיתופי פעולה בהיקף רחב, טומנת בחובה פוטנציאל להקהיית תמריצי התחרות ביניהם.

(ב) התחרות בתחום התעשיות הצבאיות

17. על מאפייניה המיוחדים של הפעילות בענף התעשיות הבטחוניות הישראליות בארץ ובחו"ל עמדתי בהזדמנות קודמת, אף היא ביחס למיזם משותף לתע"א ולאבליט.⁴ כאמור באותה החלטה, נתח משמעותי מן הפעילות בתחום זה מצוי בפיתוח מערכות מורכבות ומתוחכמות לפי דרישות הצרכן, משרד הבטחון, ולא כ"מוצר מדף". דרישות אלה מצריכות השקעה רבה וכרוכה בהן מידה לא מבוטלת של סיכון. אכן, עיקרו של המיזם הנוכחי אינו במחקר ופיתוח, אולם גם הוא מאופיין בהשקעה כספית רבה.

18. מאפיין נוסף של ענף התעשיות הבטחוניות הוא השפעתו הרבה של משרד הבטחון על התנהלות העסקית של התעשיות. המשרד הוא צרכן מקומי יחיד או כמעט יחיד של מוצרים רבים. מטעמים בטחוניים חופש הפעולה של חברות אלה בפעילות מול צרכנים מחוץ לישראל הוא מוגבל. מנגד, מוצר המשמש את כוחות הבטחון של ישראל עשוי ליהנות מיוקרה רבה בקרב צרכנים זרים, ולשפר את סיכוייו של היצרן להתקשר בעסקאות מכירה בהיקף רחב בחו"ל. במיזם הנוכחי בולטת במיוחד השפעתו של משרד הבטחון, אשר יזם את שיתוף הפעולה וקבע את מערכת הנסיבות, ובכללן הפקדת מכלול הפעילות הנדרשת להקמת מערך האימון

² ר' מ' מזרחי, "מיזם משותף כהסדר כובל", משפטים כ"ג, 213; קביעת הממונה בדבר הסדר כובל בין חברות הסעה בעניין יעדים תיור בע"מ, 2001, הגבלים עסקיים, 3012980 ס' 4; החלטת הממונה בדבר אי מתן פטור על פי סעיף 14 מאישור בית הדין להסדר כובל בעניין אנרגיית המזרח התיכון, 1997, הגבלים עסקיים, 3008959, ס' 6.

³ ר' ה"ע (י-ם) 465/96 דטה קאר בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים ואח', דינים מחוזי כו(6), 146; ערר 1/97 איסכור שירותי פלדות בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים, דינים מחוזי, ל"ב (1) 64; החלטת הממונה בעניין אנרגיית המזרח התיכון, לעיל; קביעת הממונה בדבר הסדר כובל בין חברות הדלק "דלק" ו"סונול" לשיווק משותף של מערכת "דלקן 2000", 1997, הגבלים עסקיים, 3001363.

⁴ החלטה מיום 21.3.2007 בדבר פטור מאישור הסדר כובל בין אלביט מערכות בע"מ והתעשייה האווירית בע"מ בעניין פרויקט כלי רכב בלתי מאוישים, הגבלים עסקיים, 5000616.

רשות ההגבלים העסקיים

ותחזוקתו בידי ספק השירותים וצורת המימון והתשלום בעבור שירותים אלה. בכך קבע המשרד, הלכה למעשה את הסביבה, אשר בה חברת הצדדים למיזם המשותפת הינה הדרך היעילה ביותר לקידום הפרויקט.

19. בהחלטתי בעניין מיזם כלי הרכב הבלתי מאוישים הצבעתי על החשש לכרסום הדרגתי בתמריץ התחרות של התעשיות הבטחוניות לאורך זמן, העלול להביא לכך שבעתיד יימצא משרד הבטחון מול מגוון אפשרויות מצומצם יותר לקבלת מענה טכנולוגי לצרכיו המבצעיים המשתנים. דברים אלה יפים גם למיזם הנוכחי, המעצים את האינטרס המשותף לשני הצדדים למיזם. ברי, כי מערכת הנסיבות החלה במקרה הנוכחי אינה פרי כוונה להחליש את התחרות בין הצדדים למיזם וכי הטעם העיקרי לה הוא אילוצי מימון של המשרד. יחד עם זאת, מן הראוי, כי במיזמים עתידיים, ובמיוחד במיזמים עתירי השקעה כספית, כבענייננו, ייתן משרד הבטחון דעתו מראש גם לחשש כי יצירת תנאים המעודדים חברת התעשיות הביטחוניות למיזמים משותפים עלולה לפגוע, בסופו של יום, ביכולתו של המשרד לתחר בין התעשיות הביטחוניות השונות בעתיד.

20. עוד יוזכר, כי בהחלטתי במיזוג אלביט-אלישרא⁵, נקבע כי ניתן יהיה לבחון את מצב התחרות בין אלביט לאלתא, שהיא חברה בת בבעלות מלאה של תע"א, בתוך חמש שנים ממועד ההחלטה, כך שאם יימצא כי עקב המיזוג פחתה התחרות ניתן יהיה להביא לסיום ההחזקה המשותפת בחברת אלתא, בהתאם למנגנון הקבוע באותה החלטה. בהקשר זה יובהר, כי בכל בחינה כזו יילקח בחשבון גם שיתוף הפעולה הנוכחי.

(ג) מן הכלל אל הפרט

21. **בהיבט התחרות בתחום המוצר עצמו**, לא מן הנמנע כי לולא המיזם המשותף היו שני הצדדים למיזם מתחרים על מעמד הקבלן הראשי האחראי על אספקת מכלול השירותים. **בהיבט רחב יותר**, נבדק החשש כי שיתוף הפעולה הנוכחי, על היקפו הכספי הגדול, עלול לצנן את התחרות בין הצדדים גם בתחומי פעילות אחרים.

(ד) התחרות על הפרויקט

22. חיל אוויר הוא המשתמש היחיד במערך אימונים מסוג זה בישראל. היות ששבב ההצטיידות של חיל האוויר בתחום מטוסי האימון המתקדמים הוא עניין חד פעמי, שאינו צפוי להתרחש פעם

⁵ תיק מזג 6154 : אלביט מערכות בע"מ-כור תעשיות בע"מ-אלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, 29.11.05.

רשות ההגבלים העסקיים

נוספת במשך שנים רבות, יתמקד הדיון בהשפעת המיזם המשותף על מידת התחרות בפרויקט ההצטיידות הנוכחי.

23. לא נדרשתי לגופו של מבנה הפרויקט כפי שנקבע על ידי משרד הבטחון, המפקיד בידי ספק השירותים את הכנת מערך האימון המתקדם במלואו, והנחת המוצא של בדיקתי היתה מערך הדרישות שקבע המשרד.

24. עם זאת, אבהיר, כי לו היה נמצא כי ניתן לקיים תחרות אפקטיבית בין שני הצדדים למיזם המשותף על תפקיד הקבלן הראשי וכי צורת תיחור זו היתה מביאה לחסכון במכלול העלויות, היה מקום לשקול אי הענקת הפטור המבוקש. בבדיקת רשות ההגבלים העסקיים לא נמצא בסיס לקבוע כי כך הדבר בענייננו.

25. המשרד והצדדים הצביעו על יתרונותיה ויעילותה של החברה המשותפת על פני התמודדות בנפרד על תפקיד הקבלן הראשי. עמדת המשרד הינה כי החברה המשותפת, הגם שאינה כוללת רכיב של מחקר ופיתוח, תביא לקיצור משמעותי במשך האספקה של המטוסים. לכך מייחס המשרד חשיבות עליונה בצל התיישנותו של מערך האימון הנוכחי.

26. בהקשר זה יוסבר עוד, כי לכל אחד מן הצדדים התמחויות בתחומים, המשלימים זה לזה, התופסים מקום מרכזי בפרויקט, ולכל אחד מהם מעמד דומיננטי, ובחלק מהמקרים אף בלעדי, בתחומים אלה בישראל. בדיקתנו העלתה, כי לתע"א יכולות בלעדיות בישראל בתחום הרכבת המטוסים שבהם מדובר, ונוכח דרישת המשרד כי ההרכבה תתבצע בישראל, הרי שגם בתסריט שבו אלביט היתה קבלנית ראשית יחידה, היה לתע"א חלק מהותי בפרויקט. בהיותה ספק יחיד של שירותי ההרכבה לא מן הנמנע כי תע"א היתה יכולה להשפיע גם על רמת המחירים של הפרויקט כולו.

27. במקביל, לאלביט המומחיות בתחום מאמני הטיסה (סימולטורים). אלביט זכתה בשנים האחרונות במכרזים בתחום זה, לרבות בתחום מערך האימון הבסיסי. רמת המומחיות של תע"א בתחום זה כיום נמוכה משמעותית יחסית לזו של אלביט, והגברתה היתה כרוכה בעלויות רבות ובזמן ממושך, שאינו עומד לרשותה בתנאים הנוכחיים.

28. בנסיבות אלה, גם במצב שבו היו הצדדים מתמודדים זה מול זה על ניהול הפרויקט כולו, היתה נוצרת לכל אחד מהם תלות משמעותית ברעהו, שהיה מספק לו תשומות כבדות משקל בפרויקט. תלות זו, שהיתה עשויה להתבטא בגביית רנטה על תחרותית הנובעת ממעמדו של ספק המשנה בתחום שבו הוא נהנה ממעמד דומיננטי, היתה מחלישה משמעותית את היכולת של כל אחד מהם לגבש הצעה תחרותית.

29. מנגד, כאמור, תחת המודל המוצע, אינטגרציה בין יכולות משלימות אלה צפויה לקצר משמעותית את זמן השלמת הפרויקט, להפחית עלויות ולהבטיח את איכותו.

רשות ההגבלים העסקיים

30. על כל אלה יש להוסיף את מעמדו של מזמין הפרויקט, משרד הבטחון. שקיפות העלויות בפני משרד הבטחון והצורך בקבלת אישורו בטרם כל התקשרות מקנה לו מעמד מרכזי ביותר ויכולות פיקוח ובקרה על הצדדים, דבר שצפוי להגביל את יכולתו של המיזם המשותף ליצור מרווח על תחרותי בנוגע לעלות המטוסים וחלקי החילוף.

31. כאמור לעיל, המיזם המשותף הנוכחי הוא פרי יוזמה של הלקוח, משרד הבטחון, אשר בדק ומצא כי במכלול המשתנים הרלוונטיים, ובכללם שיקולי מימון, משקלו המשמעותי של רכיב הפלטפורמות בעלות הפרויקט והבטחת יכולת הרכבה ותחזוקה מקומית, חברת הצדדים היא האופציה היעילה ביותר. בנסיבות העניין לא מצאתי מקום לחלוק על עמדה זו.

(ה) התחרות מחוץ לתחום המוצר

32. כאמור לעיל, ענייננו בשיתוף פעולה בין שתי החברות הביטחוניות הגדולות בישראל, המתחרות ביניהן במגוון רחב של תחומים, כגון פיתוח וייצור כלי טיס בלתי מאויישים, מערכות שליטה ובקרה ועוד. שתי החברות פועלות כקבלן ראשי – אינטגרטור במגוון פרויקטים בארץ ובעולם. עיקר התחרות בין החברות היא על פיתוח מערכות בתחומים אלה ויתכן שבעתיד גם בתחומים אחרים.

33. ככלל, מיזם משותף בין מתחרים מסוגם של הצדדים דגן מעורר חששות לפגיעה בתחרות מחוץ לתחום המוצר בשני היבטים עיקריים: יצירת שיתוף בטכנולוגיה ובקניין רוחני, המגביל את יכולתו של כל אחד מן הצדדים לעשות בהם שימוש עצמאי מחוץ לגדרי המיזם ויצירת אינטרס משותף, שיהיה בו כדי להקהות את המוטיבציה של הצדדים להתחרות זה בזה.

34. בנסיבות העניין הנוכחי החשש הראשון אינו מתקיים. הפרויקט הנוכחי אינו כולל השקעה משמעותית במחקר ופיתוח ואינו צפוי ליצור יכולות טכנולוגיות חדשות, לא כל שכן שיתוף בזכויות הקניין הרוחני הנוגעות לפיתוחים כלשהם, ככל שיווצרו במהלך הפרויקט. הפרויקט מורכב, בעיקרו, מיכולות "מדף" של כל אחד מן הצדדים ובכל מקרה אינו כולל הגבלה או תלות הדדית בכל הנוגע לשימוש בפיתוחים אלה.

35. באשר לחשש להקהית התחרות בין הצדדים מעצם קיומו של אינטרס כלכלי משותף בהיקף כספי נרחב, הרי על אף שלא ניתן לשלול חשש זה מן היסוד, בענייננו מתקיימות נסיבות המצמצמות חשש זה במידה ניכרת.

36. מאפייניו של תחום ההצטיידות הביטחוני, מקשים על יצירת מצב של שיווי משקל "נוח" לצדדים. תחום התעשיות הביטחוניות מאופיין בלקוחות מתוחכמים, בהתקשרויות ארוכות טווח בהיקפים גדולים ובתדירות נמוכה, בדרך כלל במסגרת הליכי מכרז. ההוצאות הכבדות

רשות ההגבלים העסקיים

הכרוכות בהצטיידות בטחונית מביאות לכך שהלקוח משקיע בדרך כלל מאמץ רב בניהול הליך תיחור אגרסיבי.

37. מעבר לכך, התחרות בין הצדדים מאופיינת בעיקרה בפיתוחי טכנולוגיה ובמתן מענה מתקדם לצרכים בטחוניים משתנים, כאשר חלקו הגדול של הביקוש מקורו בלקוחות בשווקים הגלובליים שבהם פועלים מתחרים חזקים נוספים. בלא שמירה על כושר תחרות תחום המחקר והפיתוח בתחומי הפעילות השונים, בשווקים הבינלאומיים, כל אחד מן הצדדים למיזם המשותף יתקשה לשמור על מעמדו ועל יכולתו באותו תחום בשווקים אלה.

38. התמודדות עצמאית על לבם של צרכנים בארץ ובעולם חיונית אפוא כדי לשמור על ליבת הפעילות של כל אחד מן הצדדים, במיוחד לאור העובדה שבשווקים הבינלאומיים, שבהם מתמודדים הצדדים, פועלות עוד מספר חברות ענק המציגות תחרות קשה.

39. ואכן, הצדדים והמשרד, המצוי היטב במתרחש בתחום התעשיות הביטחוניות, הצביעו על כך שבין הצדדים למיזם מתקיימת כל העת תחרות ממשית על לבם של לקוחות בישראל ומחוצה לה, וזאת למרות קיומם של מיזמים המשותפים לחברות גם כיום, כגון מיזם כלי הרכב הבלתי מאוישים.

40. מעבר לכך, למרות היקפו הגדול של הפרויקט, פרויקט זה אינו אלא רכיב אחד במכלול רחב בהרבה של פעילות כל אחד מן הצדדים. נתון זה, כשהוא משתלב עם אופי התנהלות תחום התעשיות הביטחוניות מקטין את החשש לצינון התחרות בין הצדדים.

41. יחד עם זאת, ובהמשך לנאמר בסעיף 3(ב) לעיל, מיזמים משותפים בין תעשיות בטחוניות מגיעים לפתחה של רשות ההגבלים העסקיים בתדירות גבוהה יחסית. בבחינת המיזמים המשותפים ניתן משקל, בין היתר, למצב התחרות בשוק. ככל שתמונת המצב התחרותית תצביע על היחלשות התחרות בין התעשיות הביטחוניות בכלל או בין הצדדים למיזם הנוכחי בפרט, יהיה לכך משקל בבחינת שיתופי פעולה עתידיים בתחום זה.

42. סיכומו של דבר, לאחר בדיקת הבקשה באתי לידי מסקנה כי המיזם המשותף יוכל לספק לחיל האוויר מענה מהיר ומיטבי לצורך הדחוף בהחלפת מערך האימון המתקדם. עוד מצאתי, כי בכפוף לתנאים המפורטים להלן, המיזם המשותף אינו צפוי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בתחום המוצר או מחוצה לה.

5. סוף דבר ותנאים

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש בכפוף לתנאים הבאים:

רשות ההגבלים העסקיים

- (1) כל פעילות משותפת הנוגעת למיזם המשותף תתבצע באמצעות התאגיד המשותף בלבד.
- (2) התאגיד המשותף לא יעסוק, במישרין או בעקיפין, בכל פעילות שאינה נוגעת ישירות לתחומי שיתוף הפעולה המוגדרים בהסכם (להלן – "תחומי הפעילות המוגדרים"). למען הסר ספק, לא ייעשה כל שינוי בהסכם בנוגע לתחומי הפעילות המוגדרים, אלא אם ניתן לכך אישור הממונה על ההגבלים העסקיים מראש ובכתב.
- (3) המגעים בין הצדדים ייעשו באופן המצמצם ככל הניתן כל חשש להפחתת התחרות ובכלל זה:
- (א) לא יועבר בין הצדדים מידע, שעניינו עלויות, מכירות, רווחיות או תמחור, זולת ככל שהדבר נחוץ לקידום תחומי הפעילות המוגדרים ולצורך זה בלבד;
 - (ב) לא יועבר בין הצדדים מידע שאינו נוגע ישירות לקידום תחומי הפעילות המוגדרים;
 - (ג) מגעים בין הצדדים בנוגע למיזם המשותף יהיו רק בין בעלי תפקידים הנחוצים לביצועו;
 - (ד) בישיבות התאגיד המשותף (ובכלל זה ישיבות הנהלה, מועצת מנהלים, אסיפה כללית וכיו"ב) לא יידונו עניינים שאינם נוגעים באופן ברור וישיר לתחומי הפעילות המוגדרים ולא יועבר מידע אלא בתחומים אלה;
 - (ה) דיוני ישיבות ההנהלה, מועצת המנהלים והאסיפה הכללית של התאגיד המשותף יתועדו בפרוטוקול מפורט ומלא, החתום על ידי יושב ראש הישיבה. הפרוטוקולים יישמרו במשרדי התאגיד המשותף ויועברו לעיון הממונה על הגבלים עסקיים על פי דרישה;
 - (ו) עם תחילת פעילותו, יקבע התאגיד המשותף נהלים להבטחת קיום האמור בסעיף זה וימציאם לממונה על הגבלים עסקיים.
- בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים וכל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י" כסלו, תשע"א

17 נובמבר, 2010